

Πολιτική Οικονομία

*Οι ιστορικές καταβολές και η Κριτική της
Νεοκλασικής Πολιτικής Οικονομίας*

- **4^η Ενότητα** – *Η οικονομική ανάλυση στο φως της κριτικής*

Από τον Hobbes και τον Hume στον Bentham. Η «φτώχεια της ωφέλειας», η αλληγορία της Μηχανής Ωφέλειας (Utility Machine), και η τυραννία των προτιμήσεων. Το πρόβλημα με την εργασία. Η αδυναμία μας να συνθέσουμε τις ιδιωτικές προτιμήσεις σε μια συνάρτηση κοινωνικής ευημερίας. Το ερώτημα της κοινωνικής δικαιοσύνης. Εκεί που η ηθική φιλοσοφία συναντά την πολιτική οικονομία. Ο αντίκτυπος της εμπορευματοποίησης στα ατομικά και κοινωνικά αγαθά. **B3,B4 – B6,B7 – B9,B10**

- **5^η Ενότητα** – *Από τις απλές έννοιες στα μεγάλα ερωτήματα*

Από την μικροοικονομική στην μακροοικονομική (Χρήμα και Κράτος, Μισθοί και Ανεργία, Διεθνές Εμπόριο και Παγκοσμιοποίηση). Πως επαληθεύουμε/απορρίπτουμε οικονομικές θεωρίες. Η σημασία της πολιτικής οικονομίας. **B11, Παραρτήματα 1&2**

Η καταγωγή της ιδέας μεγιστοποίησης της ωφέλειας

- Ένας αρχαίος πρόδρομος του ωφελιμισμού

«Λέμε ότι η ηδονή είναι η αφετηρία αλλά και ο σκοπός της απόλυτης ευτυχίας. Διότι αναγνωρίζουμε την ηδονή ως πρωταρχικό και εγγενές αγαθό. Ξεκινάμε κάθε πράξη επιλογής ή αποφυγής από την ηδονή και είναι στην ηδονή που γυρνάμε χρησιμοποιώντας την εμπειρία της ως κριτήριο για κάθε τι το αγαθό... Όταν λέμε ότι η ηδονή είναι ο στόχος, δεν εννοούμε τις ανόητες απολαύσεις και ό,τι αποτελεί την διαδικασία της ευχαρίστησης... αλλά την ελευθερία από τον σωματικό πόνο και την διαταραχή του μυαλού.»

- Επίκουρος (341 π.Χ.- 270 π.Χ.), σε επιστολή προς το Μενοικέα

Ο Σωκράτης και ο Sartre μιλούν για τον εαυτό μας και για τους άλλους ανθρώπους

- Ο Σωκράτης (470π.Χ. - 399π.Χ.) υποστήριζε ότι οι άλλοι άνθρωποι είναι οι πραγματικοί κριτές του τρόπου με τον οποίο ζούμε την ζωή μας. Έτσι, θεωρούσε ότι είναι επιτακτική ανάγκη, πρώτου, δράσουμε, να φανταστούμε τις πράξεις μας μέσα από τα μάτια των άλλων. Το κατά προσο μια πράξη, μας ικανοποιεί ή όχι, δεν έχει και τόσο μεγάλη σημασία. **«Ζωή που δεν υπόκειται σε εξέταση δεν αξίζει να την ζει κανείς»** (βλ. Απολογία του Πλάτωνα).
- Jean Paul Sartre (1905-1980): μόνο μέσω των άλλων μπορούμε να γνωρίσουμε τους εαυτούς μας. Ο μόνος τρόπος για να γνωρίσουμε τον πραγματικό μας εαυτό και τις αληθινές του επιθυμίες, είναι να παρακολουθήσουμε την κηδεία μας και να ακούσουμε την νεκρολογία μας. Έλεγε ακόμα ότι: **«Κόλαση είναι οι άλλοι άνθρωποι.»**

Ο Thomas Hobbes για το καλό και το κακό

«Για κάθε άνθρωπο επιθυμητό είναι αυτό που του κάνει καλό, ενώ αποφεύγει ο,τιδήποτε το κακό, ιδιαίτερα το μεγαλύτερο από όλα τα κακά της φύσης, τον θάνατο, και αυτό επιτυγχάνεται μέσω μιας φυσικής παρόρμησης που δεν διαφέρει σε τίποτα από αυτό που κάνει μια πέτρα να κατρακυλά στην κατηφόρα». Thomas Hobbes, *Philosophical Rudiments*, 1642

Ο ορθολογισμός ως σκλάβος των παθών

«Δεν μιλάμε ούτε αυστηρά ούτε φιλοσοφικά όταν αναφερόμαστε στη μάχη ανάμεσα στα πάθη και τη λογική. **Ο ορθός λόγος είναι, και επιβάλλεται να είναι σκλάβος των παθών, και δε θα πρέπει ποτέ να καμωθεί ότι έχει άλλο καθήκον εκτός από το να τα υπηρετεί και να τα υπακούει.**» David Hume, *A Treatise of Human Nature*, 1739

Ο Hume συνεχίζει...

«Η ηθικές αρχές εξάπτουν τα πάθη, και προκαλούν ή αποτρέπουν τις πράξεις.

Η λογική από μόνη της είναι απολύτως ανίκανη για κάτι τέτοιο.

Για αυτόν τον λόγο, οι αρχές της ηθικής δεν απορρέουν από την λογική.»

Η Ηθική ως γνήσιος Ορθολογισμός

Ο Kant διακρίνει μεταξύ απόλαυσης και καθήκοντος, και υποστηρίζει ότι υπάρχουν φορές που αυτά τα δύο μας υποδεικνύουν διαφορετικές κατευθύνσεις.

Όταν αυτό συμβαίνει, μονάχα οι πραγματικοί ορθολογιστές έχουν την ικανότητα να αγνοήσουν τον πόθο τους για «μεγιστοποίηση» της απόλαυσης, και τελικά να κάνουν αυτό που πρέπει:

«Η μεγαλοπρέπεια του καθήκοντος δεν έχει τίποτα να κάνει με την χαρά της ζωής» I. Kant, *Critique of Practical Reason*, 1788

Η γένεση του Ωφελιμισμού - Utilitarianism

Jeremy Bentham (1748-1832):

«Η φύση έχει θέσει την ανθρωπότητα υπό την εξουσία δύο απόλυτων αρχόντων, τον πόνο και την ευχαρίστηση. Αυτοί οι δύο και μόνον θα μας υποδείξουν το τι πρέπει να κάνουμε, όπως και καθορίζουν τι θα αποφύγουμε».

(1798, *An Introduction to the Principles of Morals and Legislation*).

Δύο πτυχές του Bentham

- Ο ορθολογιστής μεγιστοποιεί την καθαρή ωφέλεια
- Η λογική κοινωνία δεν πηγαίνει «κόντρα» στην ανθρώπινη φύση, αλλά την βοηθά να αναδειχθεί
- Η λογική κοινωνία, συνεπώς, είναι εκείνη που μεγιστοποιεί την μέση ωφέλεια (δίνει την μέγιστη ωφέλεια στον μεγαλύτερο αριθμό ανθρώπων)

Ευτυχισμένοι βλάκες!

- «Είναι προτιμότερο να είναι κανείς ένα δυσαρεστημένο ανθρώπινο ον από ένα ικανοποιημένο γουρούνι»
- καλύτερα ένας δυσαρεστημένος Σωκράτης από ένας ικανοποιημένος βλάκας.
- Και στην περίπτωση που ο βλάκας, ή το γουρούνι, έχουν διαφορετική άποψη, αυτό συμβαίνει γιατί γνωρίζουν την ιστορία μόνο από τη δική τους πλευρά.»

- John Stuart Mill, *Utilitarianism*, 1863

Μετρήσιμες (cardinal), κατατακτικές/διατακτικές (ordinal) και προσδοκώμενες (expected) ωφέλειες

- Ο Homo Economicus ποτέ δεν μπορεί να αντισταθεί σε κάτι που του δίνει περισσότερη καθαρή ωφέλεια – όσο μικρή κι αν είναι αυτή.

- Κατατακτική/διατακτική ωφέλεια: Κατάλογος προτεραιοτήτων όπου ο δείκτης δεν σημαίνει τίποτα παραπάνω από τον βαθμό προτεραιότητας του ατόμου

1.	Σινεμά	10
2.	Θέατρο	7
3.	Εστιατόριο	5
4.	Σπίτι	1

- $\text{Max } U$ ή $\text{Max } \alpha U + \beta$ - το ίδιο πράγμα!

Προσδοκώμενη Ωφέλεια

- Κάθε «προοπτική» αξιολογείται ξεχωριστά ανάλογα (Α) με την πιθανότητα p να αποδώσει X και (β) την ωφέλεια από το X
- Π.χ. Επιλέγω μεταξύ του να πάρω ομπρέλα ή όχι: Έστω $B = \text{βρέχει}$,
 - $A1 = \text{περπατώ χωρίς ομπρέλα με βροχή}$,
 - $A2 = \text{περπατώ με ομπρέλα και βροχή}$,
 - $A3 = \text{περπατώ με λιακάδα και ομπρέλα}$,
 - $A4 = \text{περπατώ με λιακάδα και χωρίς ομπρέλα}$.Έστω ότι $U(A4) > U(A2) > U(A3) > U(A1)$
- Τότε, παίρνω ομπρέλα εφόσον:
- $\Pr(B) \times U(A2) + [1 - \Pr(B)] \times U(A3) > \Pr(B) \times U(A1) + [1 - \Pr(B)] \times U(A4)$

Το Παράδοξο του Ellsberg

90 μπάλες – 30 κόκκινες, υπόλοιπες μαύρες/κίτρινες

	Κόκκινη	Μαύρη	Κίτρινη
Επιλογή 1	€100	0	0
Επιλογή 2	0	€100	0

Το Παράδοξο του Ellsberg

90 μπάλες – 30 κόκκινες, υπόλοιπες μαύρες/κίτρινες

	Κόκκινη	Μαύρη	Κίτρινη
Επιλογή 3	€100	0	€100
Επιλογή 4	0	€100	€100

Συμπέρασμα...

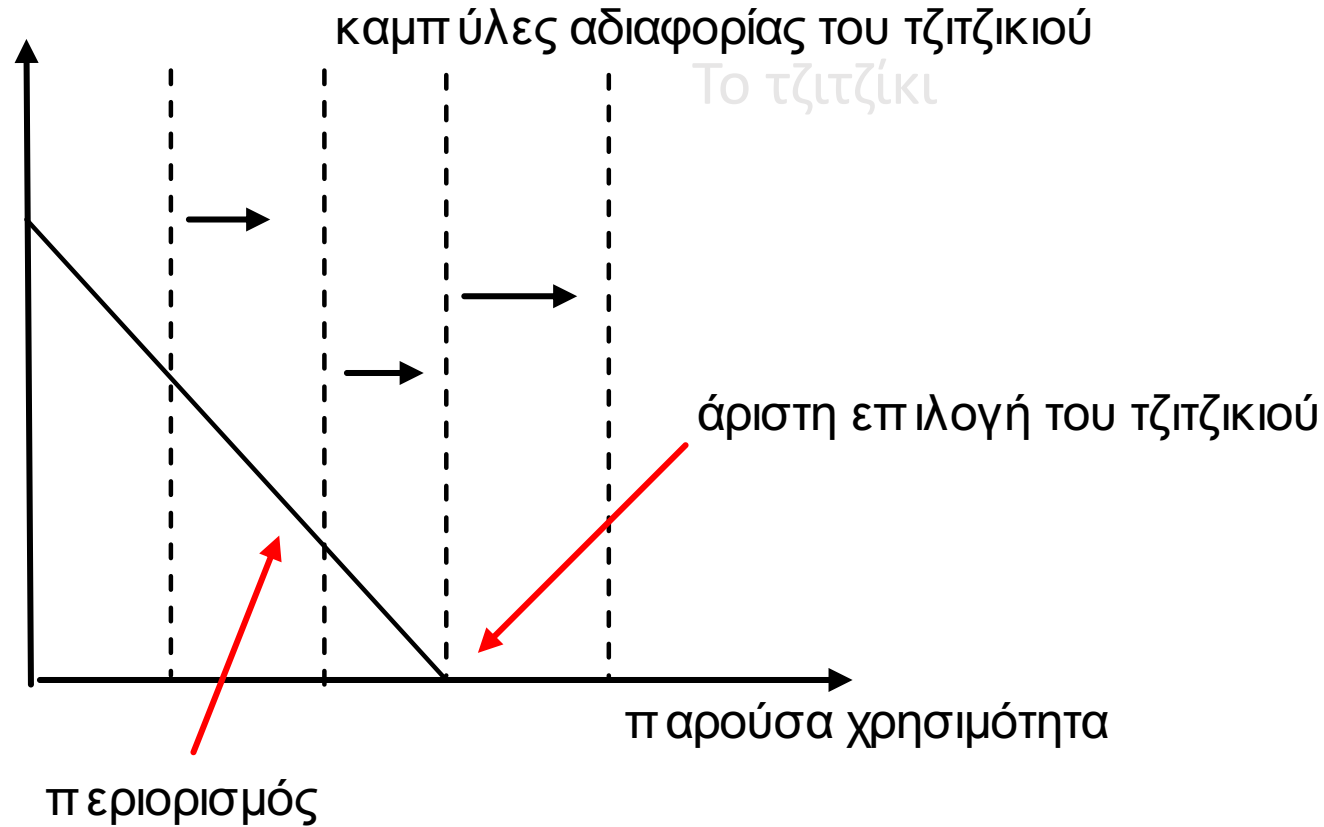
- Η απώλεια της διαπροσωπικής συγκρισιμότητας
- Γιατί να μην έχουμε προτιμήσεις ως προς την ασάφεια των αβέβαιων επιλογών;
- Οι ορθολογιστές είναι «καταδικασμένοι» να μεγιστοποιούν κάτι;

Κριτική του Ωφελιμισμού

- **Πόσο μοιάζουμε στον *homo economicus*;**
 - Συμπεριφερόμενοι σύμφωνα με μία θεωρία ακόμα κι αν δεν ξέρουμε τίποτα για αυτήν
 - Bertrand Russell (1872-1970): «Δεν υπάρχει κανένας λόγος για τον οποίον κάποιος που χρησιμοποιεί μια λέξη σωστά να ξέρει τη σημασία της, και ούτε υπάρχει λόγος για τον οποίον έναν πλανήτη που κινείται σωστά να γνωρίζει τους νόμους του Κέπλερ». (Russell, *The Analysis of Mind*, 1921)

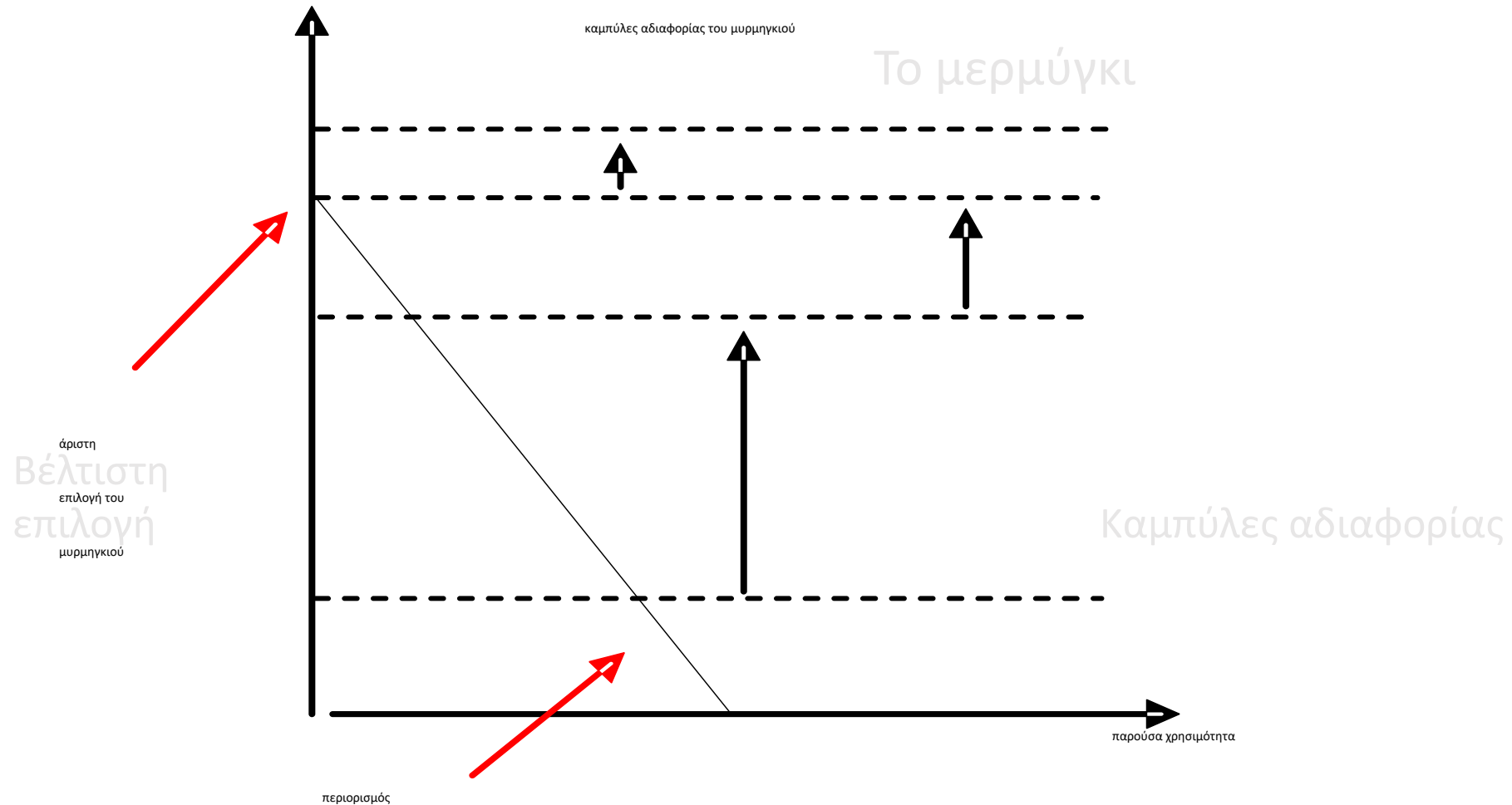
Υποπτες επιθυμίες και η απειλή της ορθολογικής ηλιθιότητας

(α) μελλοντική χρησιμότητα

Υποπτες επιθυμίες και η απειλή της ορθολογικής ηλιθιότητας

(β) μελλοντική χρησιμότητα

Η Μηχανή Ωφέλειας

- η εικονική ζωή που σου δημιουργεί εντός του κρανίου σου είναι όσο ρεαλιστική και η «πραγματική» ζωή,
- η Μηχανή θα παραμείνει επ' άπειρο πιστή στις δικές σου προτιμήσεις και επιθυμίες
- το σώμα σου θα είναι αντικείμενο απόλυτης φροντίδας και η υγεία του εξασφαλισμένη όσο είσαι συνδεδεμένος/η με τον υπολογιστή,

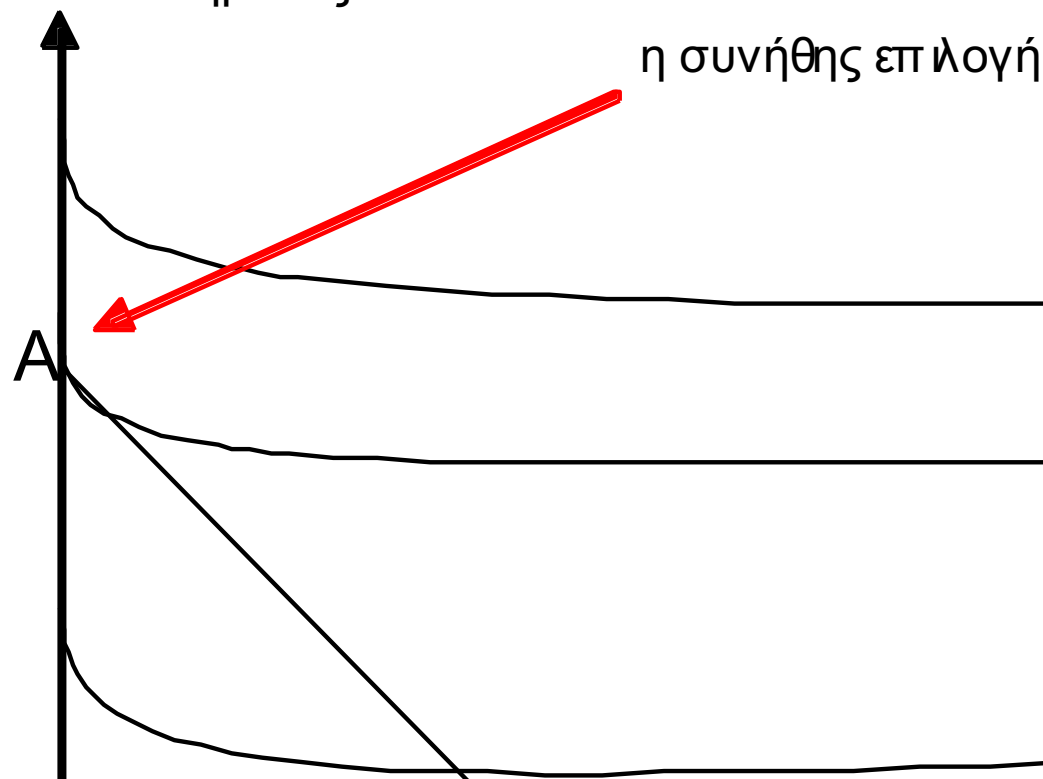
Δέχεσαι να συνδεθείς για πάντα;

Μη πειστικές εξηγήσεις μιας άρνησης

- Μη εγωιστικές προτιμήσεις
- Προτίμηση για την πραγματικότητα
- Απώλεια ωφέλειας από την απόφαση σύνδεσης

1. Η ρευστότητα των επιθυμιών

Άλλα αγαθά και υπηρεσίες

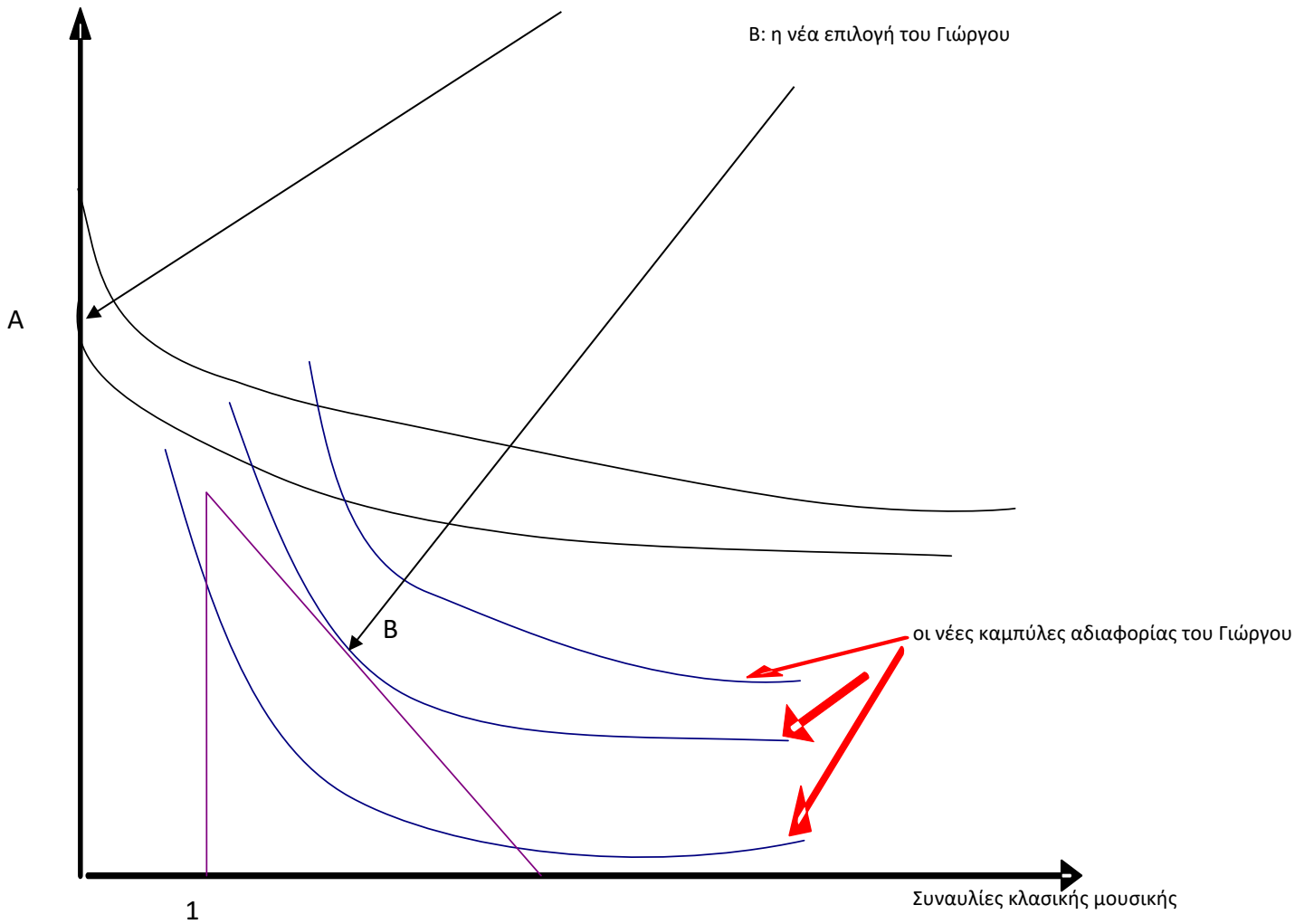

1. Η ρευστότητα των επιθυμιών

Άλλα αγαθά και υπηρεσίες

A: η συνήθης επιλογή του Γιώργου

B: η νέα επιλογή του Γιώργου

2. Η αναζήτηση της ευτυχίας δεν θυμίζει την αναζήτηση χρυσού

- Διαλεκτική σχέση μεταξύ χαράς και θλίψης, utility-disutility
- Το πρόβλημα της ποσοτικοποίησης, καταλογο-ποίησης

Bertrand Russell (1872-1970):

- «Όλη η ανθρώπινη δραστηριότητα αναβλύζει από δύο πηγές: την παρόρμηση και την επιθυμία...
- Τα παιδιά τρέχουν και φωνάζουν όχι επειδή περιμένουν να κερδίσουν κάτι από αυτό, αλλά επειδή έχουν μια άμεση και έμφυτη τάση για το τρέξιμο και τις φωνές...
- Όσοι πιστεύουν ότι ο άνθρωπος είναι ένα ορθολογικό ον, θα πουν ότι οι άνθρωποι επιδεικνύονται έτσι ώστε οι άλλοι να σχηματίσουν μία καλή εικόνα γι' αυτούς. Αλλά οι περισσότεροι από εμάς μπορούμε να θυμηθούμε περιστάσεις στις οποίες καυχόμασταν για τον εαυτό μας αν και ξέραμε ότι τα λεγόμενά μας απωθούσαν (αντί να εντυπωσιάζουν) τους ακροατές μας...
- Όταν μία παρόρμηση δεν ικανοποιείται τη στιγμή που εμφανίζεται, δημιουργεί μέσα μας μία επιθυμία για τις προσδοκώμενες συνέπειες της ικανοποίησης αυτής της παρόρμησης.

Ο Bertrand Russell συνεχίζει...

- Εάν κάποιες από τις λογικά αναμενόμενες συνέπειες είναι δυσάρεστες, τότε συγκρούονται η (λογική) πρόβλεψη με την (παράλογη) παρόρμηση. Εάν η παρόρμηση είναι ασθενής, η λογική πρόβλεψη μπορεί να κυριαρχήσει και να μας οδηγήσει σε σώφρονες πράξεις. Στην αντίθετη περίπτωση η πρόβλεψη θα διαψευστεί και οι δυσάρεστες συνέπειες θα ξεχαστούν ή, αν πρόκειται για ανθρώπους με «ηρωικό» χαρακτήρα, οι συνέπειες θα γίνουν αποδεκτές...
- Αλλά τέτοια δύναμη και αδιαφορία για τις συνέπειες είναι σπάνια φαινόμενα. Οι περισσότεροι άνθρωποι, όταν η παρόρμησή τους είναι ισχυρή, κατορθώνουν να πείσουν τους εαυτούς τους, συνήθως μέσω μίας υποσυνείδητης εκλεκτικότητας της σκέψης τους, ότι η ικανοποίηση της παρόρμησης θα έχει ευχάριστα αποτελέσματα.»

Δημιουργική Αυτοχειραγώγηση και η Προσωπικότητά μας

- Όμηρος – Ο Οδυσσέας και οι Σειρήνες
- Ποιος/α είσαι, αν μεγιστοποιείς κάποια συνάρτηση ωφέλειας; Το δίλημμα των φίλων
- Το αίνιγμα της Ελευθερίας

Περίληψη κριτικής του ωφελιμισμού

- Αποτυγχάνει με τα δικά του κριτήρια (π.χ. το παράδοξο με το απαίσιο υγρό)
- Δίνει παράλογη εξουσία στις προτιμήσεις
- Παρεξηγεί την ουσία (και διαλεκτική) της ευδαιμονίας
- Αρνείται στον Ορθό Λόγο την δυνατότητα να κρίνει τα πάθη και τις προτιμήσεις μας

Πολιτική Οικονομία

ΕΝΟΤΗΤΑ 4^η – Η οικονομική ανάλυση στο φως της κριτικής

- Από τον *Hobbes* και τον *Hume* στον *Bentham*. Η «φτώχεια της ωφέλειας», η αλληγορία της Μηχανής Ωφέλειας (*Utility Machine*), και η τυραννία των προτιμήσεων. Το πρόβλημα με την εργασία. Η αδυναμία μας να συνθέσουμε τις ιδιωτικές προτιμήσεις σε μια συνάρτηση κοινωνικής ευημερίας. Το ερώτημα της κοινωνικής δικαιοσύνης. Εκεί που η ηθική φιλοσοφία συναντά την πολιτική οικονομία. Ο αντίκτυπος της εμπορευματοποίησης στα ατομικά και κοινωνικά αγαθά. B3,B4 – B6,B7 – B9,B10
- Από την μικροοικονομική στην μακροοικονομική (Χρήμα και Κράτος, Μισθοί και Ανεργία, Διεθνές Εμπόριο και Παγκοσμιοποίηση). Πως επαληθεύουμε/απορρίπτουμε οικονομικές θεωρίες. Η σημασία της πολιτικής οικονομίας. B11, Παραρτήματα 1&2

Από την κλασική στην νεοκλασική προσέγγιση των επιχειρήσεων

- Η κλασική άποψη: Οι επιχειρήσεις ως «πακέτα» κεφαλαίου
- Η παραγωγή ως δημιουργία υλικών αγαθών τα οποία προορίζονται αποκλειστικά ως εμπορεύματα
- Παραγωγικές και μη παραγωγικές επενδύσεις

Τι ακριβώς παράγει η εργασία;

- *Παραγωγική και μη παραγωγική εργασία*

- Μπορεί η παραγωγή του εμπορεύματος X να βοηθήσει την κοινωνία να αυξήσει το πλεόνασμά της (δηλ. αυξήθηκε η παραγωγή της στην χρονιά που πέρασε, πέρα και πάνω από αυτό που ήταν απαραίτητο προκειμένου να ανανεωθούν οι πόροι, τα αγαθά κ.λπ. που κατανάλωσε κατά τη διάρκεια αυτού του έτους;)

- Ένα καζίνο, τι παράγει;

- Μια τράπεζα;

- Τι σημαίνει η «παραγωγικότητα» μιας τέτοιας επιχείρησης;

Από πού προήλθε η κυριαρχία του κέρδους;

- Αρχαίοι Έλληνες: Το χρήμα = αγαθό. Η προσήλωση στην κερδοφορία = χυδαία
- Ο Αριστοτέλης περί αρετών - τελεολογία: ναυπηγός - χρηματιστής
- 1867: «... αυτό που εμφανίζεται στο φιλάργυρο ως μανία ενός ατόμου είναι στον επιχειρηματία η επίδραση ενός κοινωνικού μηχανισμού του οποίου δεν αποτελεί παρά ένα γρανάζι.
- Τον αναγκάζει να συνεχίσει να επεκτείνει το κεφάλαιό του, ώστε να το διατηρήσει, και μπορεί να το διευρύνει μόνο μέσω της προοδευτικής συσσώρευσης."
- KARL MARX, Das Kapital, Τόμος 1, 1867

Η νεοκλασική άποψη: η παραγωγή ως «αγνή» ανταλλαγή

- Παραγωγή = Παραγωγή ωφέλειας
 - Η απώλεια της «ύλης»
- Ανταλλαγή μονάδων κεφαλαίου και μονάδων εργασίας στο πλαίσιο της IOA
 - Η απώλεια της κοινωνικής υπόστασης της παραγωγικής διαδικασίας
- «Δεν έχει σημασία αν ο επιχειρηματίας προσλαμβάνει τον εργαζόμενο ή ο εργαζόμενος τον επιχειρηματία» Paul Samuelson

Αγορές, ανταγωνισμός, ισορροπία

- Κλασική Πολιτική Οικονομία – Φυσική Φιλοσοφία – Θεολογία
- St Thomas Aquinas (1125-74) στο *Summa Theologiae*: «Καλό είναι εκείνο προς το οποίο τείνει κάθε αντικείμενο... Το καλό πρέπει να γίνεται και να επιδιώκεται και το κακό πρέπει να αποφεύγεται.»
- Adam Smith: Αόρατο Χέρι... (Invisible hand)

Adam Smith, *Wealth of Nations*, 1776

- «Ο πολιτικός, ο οποίος θα προσπαθούσε να κατευθύνει τους ιδιώτες ως προς τον τρόπο που οφείλουν να χρησιμοποιούν τα κεφάλαιά τους, όχι μόνο θα φορτωνόταν με μια περιττή ανησυχία, αλλά θα επωμιζόταν μια εξουσία που δεν θα έπρεπε να εμπιστευθούμε με ασφάλεια, όχι μόνο σε κάποιο πρόσωπο, αλλά ούτε σε συμβούλιο ή Βουλή· και δεν θα ήταν πουθενά τόσο επικίνδυνη [η εξουσία αυτή] όσο στα χέρια ενός ανθρώπου που έχει αρκετή τρέλα και αυθάδεια να φανταστεί ότι είναι κατάλληλος να την ασκήσει .»

Κλασικές θεωρίες της αγοράς:

- Ανταγωνισμός και η τάση του ποσοστού κέρδους να εξισώνεται
- Οργανική άποψη για μια κοινωνία της αγοράς
- Μεταφορές κεφαλαίων, δραστηριότητας, κέντρου βάρους από κλάδο σε κλάδο
- Καμία θεωρητική έμφαση στην επιχείρηση

Νεοκλασικές θεωρίες της αγοράς:

- Ο τέλειος ανταγωνισμός ως η ιδανική αγορά
- Στατική ανάλυση
- Μηδενικά κέρδη ως ιδεατή περίπτωση
- «Το υπόδειγμα τέλειου ανταγωνισμού «δεν έχει στόχο να περιγράψει κάποια πραγματική οικονομία, ούτε και να σκιαγραφήσει κάποιο ρεαλιστικά εφικτό ιδανικό. Ο ρόλος του είναι να μας βοηθήσει να αποδείξουμε μια σειρά θεωρημάτων που ορίζουν τις συνθήκες υπό τις οποίες οι παραγωγικοί συντελεστές της οικονομίας κατανέμονται αποτελεσματικά μεταξύ των διαφορετικών διαδικασιών παραγωγής επιθυμητών αγαθών».
S. Gordon, *The History and Philosophy of Social Science*

Η Κριτική της Νεοκλασικής Πολιτικής Οικονομίας της παραγωγής και των αγορών

- *Εργασία και παραγωγή*
 - **Δυσκολίες στη διάκριση μεταξύ παραγωγής και κατανάλωσης**
 - **Δυσκολίες στη διάκριση μεταξύ εργασίας και ελεύθερου χρόνου**
 - **Ιεροτελεστίες;**
 - **Άθληση;**
 - **Απλήρωτη εργασία στο σπίτι;**
- Μια μητέρα που αγαπά το παιδί της, και θέλει να το μεγαλώνει μόνη της, με κόστος ευκαιρίας, παράγει ή καταναλώνει;

Εργασία: Ένα εμπόρευμα σαν όλα τα άλλα

- Τι μισθώνει ο εργαζόμενος;
- Η απάντηση της νεοκλασικής πολιτικής οικονομίας:
Το Πρόβλημα Εντολέα-Εντολοδόχου
 - **Ατελής εποπτεία**
 - **Ατελής σχέση προσπάθειας και αποτελέσματος (π.χ. προϊόντος, εσόδων)**
- Κι όταν η εποπτεία είναι πλήρης;
- Μακροοικονομικές μεταβλητές στον μικρόκοσμο της επιχείρησης και της παραγωγής

Sue Himmelweit (1989)

- Το επιχείρημά μου είναι ότι η προθυμία να μιλήσουμε για την οικιακή εργασία, χρησιμοποιώντας εργαλεία σχεδιασμένα για την ανάλυση της αμειβόμενης εργασίας, ακόμη και η συζήτηση για το εάν η οικιακή εργασία θα έπρεπε να συμπεριλαμβάνεται στις στατιστικές των εθνικών λογαριασμών, προέρχεται από τις τάσεις που επικρατούν στην ίδια την οικονομία, οι οποίες έχουν τοποθετήσει την αμειβόμενη και την μη αμειβόμενη εργασία στο πλαίσιο πιο στενών και προφανών συγκρίσεων μεταξύ τους...
- Τα υποκατάστατα για σχεδόν όλες τις δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στο σπίτι είναι διαθέσιμα στην αγορά, παρέχοντας έναν άμεσο τρόπο αποτίμησής τους...
- Έτσι, η δημιουργία αγοράς για οικιακές υπηρεσίες (π.χ. πλυντήρια, σιδερωτήρια, καθάρισμα, βρεφική φροντίδα, φθηνή εργασία μεταναστών κ.λπ.) μας επέτρεψε να αναγνωρίσουμε ως εργασία τον οικιακό μόχθο των γυναικών!